

Datum
2008-06-24

Dnr
3386-07-21

Jur.kand. Ruby Harrold-Claesson
NKMR
Ströms väg 37
424 71 OLOFSTORP

Klagomål mot kommuner och förvaltningsdomstolar rörande omhändertagande av barn enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)

Den 2 mars 2007 träffade Justitiekanslern advokaten Peter Haglund, jur.kand. och med.lic. Siv Westerberg och Dig. Vid sammanträdet framfördes klagomål mot handläggningen av mål om omhändertagande av barn enligt LVU. Som en uppföljning av mötet översände Du därefter en skrivelse hit som 24 jurister stod bakom, varav flera är advokater. Skrivelsen har rubriken "Barn tvångsomhändertas utan saklig grund". I skrivelsen konkretiseras klagomålen och utmynnar i en begäran att Justitiekanslern ska tillsätta en kommission med uppgift att dels kartlägga omfattningen av onödiga tvångsomhändertaganden, dels utreda om vissa fall bör ges rätt till en ny prövning. Det framhålls att det är angeläget att barnets föräldrar får komma till tals och ge sin syn på det som inträffat. Jag har fått i uppdrag att besvara Er skrivelse.

Jag vill till en början beskriva de rättsliga ramar som gäller för Justitiekanslerns tillsynsuppgifter. Justitiekanslern ska enligt lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn vaka över att de som utövar offentlig verksamhet efterlever lagar och andra författningar samt i övrigt fullgör sina åligganden. Tillsynen över den offentliga verksamheten är inriktad främst på att denna fullgörs på ett riktigt sätt utifrån de krav som ställs upp i olika författningar.

Enligt sin instruktion (SFS 1975:1345, 15 § andra stycket) ska Justitiekanslern pröva ett klagomål endast om frågans beskaffenhet ger Justitiekanslern anledning att ta upp saken till prövning. Det innebär att Justitiekanslern – utom vissa särskilda frågor – normalt bara prövar klagomål när det finns anledning att anta att det har förekommit allvarliga brister i rättssäkerheten eller systemfel av något slag.

Justitiekanslerns tillsyn är också av extraordinärt slag. Det innebär att den inte är avsedd att ersätta den tillsyn som på olika områden tillkommer andra myndigheter. När det t.ex. gäller tillsynen över socialtjänsten är detta främst en uppgift för länsstyrelserna.

Justitiekanslern är på grund av vad som nu har sagts i princip fri att avgöra vad som ska tas upp till prövning och vad tillsynen ska inriktas på.

Justitiekanslern har bedrivit tillsyn i form av projekt för att övergripande studera hur särskilt rättssäkerhetsaspekterna värnas i olika sammanhang. Frågan här har varit om ett motsvarande projekt borde igångsättas på det område som Ni har pekat på. Justitiekanslern har därför bett mig att göra en preliminär undersökning inom det aktuella området. Jag har för det ändamålet varit i kontakt med Utrikesdepartementet och gått igenom Riksdagens ombudsmäns relevanta beslut på området. Därefter har jag föredragit ärendet.

Efter föredragningen har Justitiekanslern inte funnit tillräcklig anledning att inleda ett särskilt tillsynsprojekt angående omhändertaganden enligt LVU. Ärendet kommer därför att avslutas och anmälan och inlämnat material kommer nu att läggas till handlingarna utan ytterligare åtgärd.

I tjänsten

Gun Löfgren Cederberg